

Onderwerp

Kaderbrief VRGZ 2027

Programma Veiligheid
Portefeuillehouder H.M.F. Bruls

Collegebesluit 6 januari 2026
Behandeldatum Raad
Status Openbaar

Samenvatting

Ieder jaar deelt de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (hierna: VRGZ) een Kaderbrief in aanloop naar de ontwerpbegroting. In een Kaderbrief staan de voornemens van beleid en financiën die in de ontwerpbegroting vervolgens worden verwerkt. Voorgesteld wordt om een Zienswijze op de Kaderbrief vast te stellen, waarin aandacht wordt gevraagd voor bestuurlijke en financiële risico's zoals de mogelijke ontvlechting met de GGD, de onzekerheid rond de Rijksbijdrage (BDuR), wettelijke veranderingen, (digitale) weerbaarheid en reservevorming. De zienswijze benadrukt dat wettelijke taken en operationele ambities duidelijk moeten worden onderscheiden en dat nieuwe kosten alleen kunnen ontstaan als daar structurele dekking tegenover staat.

Voorstel

1. De zienswijze over de Kaderbrief 2027 van de Veiligheidsregio Gelderland Zuid (hierna VRGZ) vast te stellen, met daarin de volgende aandachtspunten:
 - a. Mogelijke ontvlechting VRGZ – GGD Gelderland-Zuid
 - b. Onzekerheid Rijksbijdrage BDuR en weerbaarheid
 - c. Bestuurlijke en wettelijke kaders
 - d. Financiële ontwikkelingen en reserves
 - e. Methodiek indexering
2. De brief aan de VRGZ vast te stellen over de zienswijze op de Kaderbrief VRGZ 2027 waarin we informeren over de zienswijze.

Aanleiding

Met de Kaderbrief informeert de VRGZ de gemeenten op hoofdlijnen over de ontwikkelingen, het beleid en de verwachte financiële consequenties voor het jaar 2027. De Kaderbrief vormt de eerste stap in de voorbereiding op de conceptbegroting VRGZ 2027. Vanuit de kaderstellende taak krijgt de gemeenteraad de mogelijkheid een zienswijze uit te brengen. Het Dagelijkse Bestuur van de gemeenschappelijke regeling betreft de zienswijze bij het opstellen van de ontwerpbegroting 2027, die voor 1 april wordt aangeboden.

Relevante besluitgeschiedenis

Er is geen relevante besluitgeschiedenis wat betreft de Kaderbrief VRGZ 2027.

Beoogde impact: wijziging kaders

De VRGZ levert een belangrijke bijdrage aan de veiligheid van de inwoners in de regio Gelderland-Zuid. De financiële bijdragen van de deelnemende gemeenten zijn grotendeels bepalend voor het in stand houden van een professionele organisatie die tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten bijdraagt aan een veilige leefomgeving. De raad heeft de

mogelijkheid om richting te geven aan de financiële en beleidsmatige kaders door het inbrengen van een zienswijze.

Met het geven van de zienswijze dragen we bij aan de volgende ambities, doelen en activiteiten uit de doelenboom:

Ambitie 3: We zijn een stad waarin de openbare orde en fysieke veiligheid zijn geborgd. Veiligheidsmaatregelen zijn altijd redelijk, billijk en evenwichtig.

Doel 3: We voorkomen en gaan branden, ongevallen, rampen, crises en sociale en fysieke gevolgen die daarmee samenhangen tegen.

Activiteit: We controleren, werken samen met en leveren een bijdrage aan de Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid met het oog op het voorkomen en bestrijden van rampen en crises.

Argumenten

1.1. De gemeenteraad heeft de bevoegdheid een zienswijze vast te stellen en wordt daarmee in staat gesteld een kaderstellende taak te vervullen.

De gemeenteraad heeft de bevoegdheid om een zienswijze op de Kaderbrief in te dienen. Dit recht is vastgelegd in de Gemeenschappelijke Regeling. Door het versturen van de zienswijze wordt de raad in staat gesteld kaders te stellen en richting te geven aan de inhoud van de begroting 2027 van de VRGZ.

1.2. De Kaderbrief biedt een helder en realistisch beeld van ontwikkelingen.

De VRGZ beschrijft op transparante wijze de landelijke en regionale ontwikkelingen, zoals de herziening van de Wet Veiligheidsregio's, de aanwijzing als vitale aanbieder en de toenemende geopolitieke risico's.

1.3. Er is een wettelijke en beleidsmatige noodzaak.

De voorgestelde maatregelen uit de Kadernota 2027 zijn noodzakelijk om te voldoen aan wettelijke taken en landelijke beleidsontwikkelingen, waaronder de herziening van de Wet Veiligheidsregio's, Versterking van regio-overstijgende samenwerking en Bescherming vitale infrastructuur (Vitaal verklaring). Niet anticiperen op deze wijzigingen brengt het risico met zich mee dat gemeente en regio niet voldoen aan hun wettelijke verantwoordelijkheden, wat kan leiden tot bestuurlijke en juridische consequenties.

1.4. Continuïteit en digitale weerbaarheid zijn essentieel.

De toenemende dreiging van cyberaanvallen maakt investeringen in digitale beveiliging onontkoombaar. Het opzetten van een Security Operations Center en het actualiseren van Microsoft-licenties zijn cruciaal om de continuïteit van crisisbeheersing en gemeentelijke processen te waarborgen. Een incident kan leiden tot ontwrichting van vitale functies, reputatieschade en hoge herstelkosten. Proactieve maatregelen zijn daarmee een bestuurlijke verantwoordelijkheid. Deze kosten zijn echter nog niet structureel gedekt en kunnen leiden tot extra uitbetalingen in de begroting 2027.

1.5. Zorg voor personeel en organisatie is noodzakelijk.

De structurele inzet van een casemanager nazorg/ PTSS draagt bij aan duurzame inzetbaarheid van medewerkers en vermindert mogelijk verzuimkosten. Dit is niet alleen een morele verplichting, maar ook een strategische keuze om de kwaliteit en continuïteit van de organisatie te borgen. Tegelijkertijd vragen wij om volledige transparantie over de

structurele kosten die hiermee gemoeid zijn en de wijze waarop deze kosten over gemeenten worden verdeeld. Wij verwachten dat deze kosten uitsluitend betrekking hebben op wettelijke taken en dat aanvullende ambities alleen worden uitgevoerd als daar volledige financiële dekking voor is.

1.6. Versterking van weerbaarheid in financieel onzekere tijden.

De financiële kaders voor de komende jaren staan onder druk door Rijkskortingen en stijgende kosten. Tegelijkertijd neemt de complexiteit van risico's toe: fysieke incidenten, digitale dreigingen en maatschappelijke ontwrichting vragen om een robuuste veiligheidsorganisatie. De Kaderbrief 2027 van de VRGZ benadrukt dat het niet versterken van onze basis leidt tot grotere kwetsbaarheid en uiteindelijk tot hogere maatschappelijke en financiële schade. Voorkomen is aantoonbaar goedkoper dan herstellen. Investeren in crisisbeheersing, cyberveiligheid en een wendbare organisatie beperken toekomstige kosten en schade. Adequate informatievoorziening en vitale infrastructuur zijn randvoorwaarden voor veiligheid en vertrouwen. Alleen met een toekomstbestendige veiligheidsregio kunnen we adequaat reageren op crises en het vertrouwen van inwoners en partners waarborgen. Het is hiervoor wel van belang dat Rijksmiddelen daadwerkelijk worden toegekend.

Kanttekeningen

1.1. Mogelijke ontvlechting VRGZ – GGD Gelderland-Zuid.

Sinds 2013 werken VRGZ en GGD Gelderland-Zuid samen in de bedrijfsvoering via de fiscale constructie Kosten voor Gemene Rekening (KGR). Uit onderzoek van bureau SQALE blijkt dat deze constructie inmiddels financieel onevenwichtig en organisatorisch complex is. De toenemende vraag vanuit de GGD heeft geleid tot een scheefgroei in kostenverdeling, terwijl verschillen in processen en strategische agenda's zorgen voor governance vraagstukken en beperkte wendbaarheid. Ontvlechting wordt daarom als een reëel scenario beschouwd om beide organisaties toekomstbestendig te maken.

Ontvlechting kan bijdragen aan transparantie en bestuurlijke duidelijkheid, maar zorgvuldigheid is essentieel. Continuïteit van dienstverlening moet gewaarborgd blijven. We constateren dat er meer tijd nodig is om alle gemeenten goed te betrekken bij een zorgvuldig proces rondom een eventuele afsplitsing van de gezamenlijke bedrijfsvoering van de GGD en de VRGZ. Wij vragen de VRGZ daarom het Algemeen Bestuur een uitvoeringsplan met verschillende inrichtingskeuzes voor te leggen inclusief doorgerekende financiële consequenties.

1.2. Onzekerheid Rijksbijdrage BDuR en weerbaarheid.

De structurele korting van 10% op de Brede Doeluitkering rampenbestrijding (BDuR) (€ 1.032.000 per jaar) blijft vanaf 2026 een forse druk op het budget vormen. De BDuR is een Rijksbijdrage aan veiligheidsregio's en is bedoeld om de wettelijke taken op het gebied van brandweezorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening (GHOR) uit te voeren. De VRGZ heeft dit in 2026 nog incidenteel opgevangen, maar waarschuwt dat structurele effecten in 2027 en verder onvermijdelijk kunnen zijn indien het Rijk de korting handhaaft. Het Veiligheidsberaad zet in op volledige afschaffing van deze korting, maar uitkomst is nog onduidelijk.

Tegelijkertijd stelt het Rijk extra middelen beschikbaar voor weerbaarheid en noodsteunpunten, oplopend tot € 37 miljoen vanaf 2030, en € 25 miljoen structureel voor versterking van veiligheidsregio's. Uiterlijk 1 oktober 2026 zullen het ministerie van JenV, de VNG en het Veiligheidsberaad afspraken maken over de definitieve inzet en de verdeling van de financiële middelen voor 2027.

1.3. Financiële ontwikkelingen en reserves.

De huidige financiële ruimte van VRGZ is beperkt en staat onder druk door structurele kortingen en extra investeringen. Wij benadrukken dat nieuwe investeringen niet mogen leiden tot een te lage algemene reserve, omdat dit de financiële weerbaarheid van de organisatie ondermijnt.

De reserve moet voldoende zijn om onvoorziene risico's, zoals prijsstijgingen, vastgoedonderhoud en personele nazorg (PTSS), op te vangen. Gemeenten verwachten dat VRGZ een strikte norm hanteert voor minimale reservevorming. Transparantie over de inzet van reserves en een meerjarige strategie voor risicobeheersing zijn essentieel om vertrouwen en financiële stabiliteit te waarborgen.

1.4. Methodiek indexering.

In de Kaderbrief 2027 is vastgelegd hoe de indexering dient te worden berekend. Aanname is dat prijsstijgingen binnen deze methodiek zijn verdisconteerd. Het nu voorgestelde aanvullende bedrag van € 235.000 valt buiten de afgesproken indexeringssystematiek en kan daarom, ons inziens, niet aan gemeenten worden doorbelast. Het is de verantwoordelijkheid van VRGZ om deze meerkosten binnen de eigen financiële kaders op te vangen.

1.5. Fatale termijn.

De zienswijze dient voor 1 februari 2026 kenbaar te worden gemaakt aan het Dagelijks Bestuur van de VRGZ. Aangezien besluitvorming in de raad gepland staat op 4 februari 2026, is afgestemd met de VRGZ dat voor 1 februari 2026 de conceptzienswijze wordt verstrekt aan het Dagelijks Bestuur en zo snel als mogelijk na besluitvorming de definitieve zienswijze.

Gesprek met de stad

Het dagelijks bestuur van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid heeft op 12 november 2025 de gemeenteraad de Kaderbrief VRGZ 2027 aangeboden.

Financiën

De Kaderbrief 2027 is de eerste aanzet van de VRGZ om tot een conceptbegroting te komen. De zienswijze op de kaderbrief geeft nog geen financiële vertaalslag van de plannen. In de Kaderbrief wordt een aantal ontwikkelingen en risico's benoemd die in de conceptbegroting 2027 van de VRGZ mogelijk leiden tot kostenuitzettingen. De omvang daarvan alsmede de financiële dekking van deze kosten komen aan de orde bij de behandeling van de zienswijze op de conceptbegroting 2027.

Vervolg

Het Dagelijks Bestuur stelt de raden schriftelijk en gemotiveerd in kennis van zijn oordeel over de zienswijzen en van de eventuele conclusies die het Dagelijks Bestuur daaraan verbindt.

De zienswijzen van gemeenteraden op deze Kaderbrief worden meegewogen in het opstellen van de begroting. De ontwerpbegroting voor 2027 wordt in het voorjaar van 2026 opgesteld en vóór 1 april 2026 voor een zienswijze aan de gemeenteraden voorgelegd. Bij de conceptbegroting volgt altijd ook een advies vanuit de Adviesfunctie Gemeenschappelijke Regelingen.

Bijlagen

1. Voorlopige zienswijze Kaderbrief VRGZ 2027
2. Kaderbrief VRGZ 2027